

'Hernesseroord'

De bouw van 'Hernesseroord' die in het verslagjaar nog in volle gang was verliep voorspoedig, mede dank zij de gunstige weersomstandigheden zodat de oplevering van de verschillende gebouwen binnen het gestelde tijdschema kon plaatsvinden. Gedurende de periode van voorbereiding op de ingebruikneming werden voor wat betreft de planning en werving van personeel en de opnameplanning van de pupillen van diverse zijden adviezen gegeven en op andere wijze hulp geboden, waarvoor een woord van dank hier zeker op zijn plaats is. Een deel van de voorbereidingsperiode werd besteed aan het leggen van contacten met enkele andere inrichtingen voor zwakzinnigen in de regio Zuid-Holland en met regionale semi-ambulante en ambulante organisaties ten behoeve van de zwakzinnigenzorg. Ter introductie werd op Goeree-Overflakkee een zogenaamde 'Hernesseroord-krant' verspreid: in totaal zijn drie nummers van deze krant verschenen die, naar later is gebleken, de basis zijn geweest voor de goodwill die 'Hernesseroord' ondervindt bij de bevolking.

Het aantrekken van personeelsleden verliep minder vlot dan werd verwacht. Het bleek zeer moeilijk om vóór de gestelde datum van ingebruikneming - 1 juni - voldoende verzorgenden aan te trekken terwijl het niet mogelijk bleek tijdig een medicus aan te stellen. **Voor** de spontaan aangeboden hulp van drie huisartsen te Middelharnis zijn wij derhalve zeer erkentelijk. Het grote aantal sollicitanten naar een functie in de technische en de civiele sector vormde hierbij een grote tegenstelling. **Van** invloed op de moeilijke personeelswerving is ongetwijfeld de huisvesting geweest aangezien er noch in Middelharnis, noch te Sommelsdijk voldoende nieuwe huizen gebouwd werden. Wel zij hierbij vermeld dat het gemeentebestuur van Middelharnis en de woningbouwverenigingen van Middelharnis, Sommelsdijk en Dirksland ons zeer betuipzaam zijn geweest. De personeelshuisvesting in 'Hernesseroord' heeft voor vele medewerkers dan ook als een overbrugging moeten dienen voordat verhuizing naar Middelharnis kon plaatshebben. De personeelshuisvesting zelf oogste overigens - in tegenstelling tot vroegere kritische opmerkingen - voor situering en gedecentraliseerde ligging veel waardering. Een lichtpunt temidden van de moeilijkheden was wel dat kon worden gestart met 17 leerlingverzorgenden die reeds enige ervaring in de zwakzinnigenzorg hadden opgedaan gedurende de cursus 1971-1972 in 'Eemeroord'. In de voorgaande jaren hadden ongeveer zestig gezinnen een pupil aangemeld voor opneming in 'Hernesseroord'. Met de komst van deze inrichting ging voor het eerst in de provincie Zuid-Holland de zogenaamde

'centrale wachtlijst' functioneren, hetgeen betekent dat de voor opneming in aanmerking komende pupillen uit de verschillende regio's van Zuid-Holland op één centraal punt bekend zijn. De plaatsende instanties en de ambulante zwakzinnigenzorg in Zuid-Holland hebben jarenlang te kampen gehad met een tekort aan opnamemogelijkheden voor ernstig zwakzinnige pupillen. Met de centrale wachtlijstcommissie werd de opnameprocedure geregeld en werd een regionale verdeling vastgesteld van de op te nemen pupillen.

Daarbij werd overeengekomen dat het zuidelijk gedeelte van Zuid-Holland en de eilanden in het bijzonder voor opneming in 'Hernesseroord' in aantallen bevoordeeld zullen worden.

De eerste pupil werd op 12 juni opgenomen. Reeds spoedig na deze eerste opneming ontstond een ernstig personeelsgebrek door de grote kwetsbaarheid van een nog te klein personeelsbestand en door allerlei onvoorziene omstandigheden. Daarom moest nog voor de zomervakantie een beroep worden gedaan op uitzendbureau's teneinde tekorten in de verzorgende sector aan te vullen. Bovendien moest toen reeds gebruik gemaakt worden van de diensten van vakantie-hulpen.

Bij de opbouw van de personeelsformatie stonden over het algemeen de personeelssamenstellingen van de zusterinrichtingen model. Evenals bij de onlangs geopende zusterinrichtingen werd in het begin het geringe aanbod van voldoende gekwalificeerd en gediplomeerd personeel als een grote moeilijkheid ondervonden.

Het op gang brengen van iedere dienst en iedere afdeling heeft in de aanloopfase extra inzet van het personeel noodzakelijk gemaakt. Niet alleen in de vorm van het verrichten van overwerk doch vooral ook in de inventiviteit en het improvisatievermogen van verschillende medewerkers.

In tegenstelling tot de verwachting bleek tijdens de opnemingsperiode onvoldoende gelegenheid te bestaan de pupillen naar leefgroepen te differentiëren en deze in kleinere eenheden te splitsen. Aldus schoot de structurering van leefpatronen voor pupillen in de aanvang duidelijk te kort en konden in de opnemingsperiode de dagbehandelingen onvoldoende worden doordacht en planmatig opgezet. Met de grootste moeite werd het psycho-sociaal functioneren van de pupillen, met name in de beginperiode, in evenwichtiger banen geleid. **Voor** veel medewerkers bracht het werken in en met multi-disciplinaire deskundigenteams en de daaruit voortvloeiende residentiële behandeling en verzorging, overigens een grote verandering in de

eigen werkmethoediek teweeg. Het duurde dan ook enige tijd voordat het personeel er aan gewend was geraakt om de dag- en activiteitenprogramma's uit te voeren zonder dat de onderlinge relatievorming tussen de pupillen, de sfeer en de gezelligheid geweld werd aangedaan.

Belemmerend werkten de geringe afmetingen van de huiskamers en het nog ontbreken van voldoende recreatieruimten in gebouwen en tuinen. Overigens was de reeds zes jaar tevoren ingeplante gordel struikgewas en lage bomen tot een brede zoom uitgegroeid zodat van het openleggen en het leefbaar maken van deze gordel veel verwacht mag worden.

Voor de begeleiding van de spelactiviteiten en bezigheden voor de pupillen konden in de loop van het jaar gespecialiseerde medewerkers worden aangetrokken. Hierdoor werd de taak van de verzorgenden enigszins verlicht.

Ten aanzien van de ouders is het beleid van 'Hernesseroord' er op gericht de betrokkenheid tot hun kind om te zetten in een betrokkenheid tot de inrichting en alle kinderen die daar wonen. Er wordt naar gestreefd 'Hernesseroord' voor de ouders 'eigen' te doen zijn en de ouders te betrekken bij alle aspecten betreffende het leefmilieu rondom hun kind. Teneinde dit te bereiken worden in het vlak van de verzorging en het werk in de paviljoenen de contacten met de ouders gestimuleerd en zijn de oudercomité's paviljoensgewijze georganiseerd.

In dit kader werd voorts besloten geen bezoeksregeling in te stellen maar in plaats daarvan de permanente aanwezigheid van de ouders te verwelkomen. Het niet instellen van vaste bezoektijden bleek de contacten te vergemakkelijken. Ook de proef dat de ouders een aantal dagen op een afdeling meewerkten bleek een succes. Het contact tussen de ouders en de personeelsleden werd er door bevorderd, evenals dat tussen de ouders onderling, hetgeen een verrijking voor beiden betekende en een grote steun voor 'Hernesseroord'.

Deze 'participatie' betekende en voor ouders en voor personeelsleden een leerproces en een afstand nemen van de tot dan toe veelal gebruikelijke manier van contact hebben via bezoeksregelingen. Onze doelstelling hierbij is in een gevoel van lotsverbondenheid onze centraal staande gemeenschappelijke pupillen een zo menswaardig mogelijk bestaan te willen geven. We hebben gepoogd gestalte te geven aan een zodanige open organisatievorm, dat gevoelens van onzekerheid en van automatische afkeer van residentiële

verzorging, welke bij iedere ouder van een gehandicapt kind leven, worden weggenomen.

Het spreekt vanzelf dat indien een organisatie, zoals deze hierboven is geschetst, wordt opgezet, van alle personeelsleden - ook van de jongste leerlingen - sociale vaardigheden en contactuele eigenschappen worden verwacht. In de lessen persoonlijkheidsvorming is dan ook veel aandacht besteed aan het leren begeleiden, aan het vergroten van de sociale vaardigheden en aan het scheppen van mogelijkheden om relaties te onderhouden met ouders en burgerij.

Inmiddels was aan 'Hernesseroord' de bevoegdheid verleend voor de opleiding tot het Z-diploma (zwakzinnigenzorg) en het Z.A.-diploma (zwakzinnigenzorg-assistente). Voor de nog kleine staf vormde de opleiding een extra belasting.

De maatschappelijk werkster, de pedagoog en de psycholoog hadden een taak bij het vormen van de leefgroepen, het opnemen van de pupillen, het onderhouden van contacten met ouders en plaatsende instanties, het coördineren van activiteiten van de burgerij, het vervullen van spreekbeurten en het organiseren van voorlichtingsmiddagen en -avonden. Ook namen zij deel aan de adviesbesprekingen in de paviljoenen en aan de individuele gevalsbesprekingen betreffende de pupillen. Deze adviesbesprekingen hebben een multi-disciplinair karakter en bevorderen de bereidheid tot onderling samenwerken van de verschillende deskundigen en desgewenst met de ouders. Op de pedagoog en de psycholoog rust bovendien de taak de paviljoensteams wekelijks te begeleiden, zodat zij direct bij de sfeerbepaling binnen de leefgemeenschap zijn betrokken en daardoor mede gestalte geven aan de verwezenlijking van een der belangrijkste doelstellingen van 'Hernesseroord'. Ook bij de ontspanningsactiviteiten voor de pupillen werd aandacht geschonken aan de integratiegedachte. De burgerij is geleidelijk gewend geraakt aan de kinderen van 'Hernesseroord' doordat deze veelvuldig wandelen en boodschappen doen in de stad. Het Koninginnefeest op 5 september vormde de eerste werkelijke aanleiding en bood onze kinderen de eerste gelegenheid te delen in de feestelijkheden in de stad terwijl ook omgekeerd hierdoor de burgerij werd betrokken bij de festiviteiten in 'Hernesseroord'. In samenwerking met de ouders werden voor de kinderen uitstapjes naar zee verzorgd terwijl ook het St. Nicolaasfeest door de ouders werd georganiseerd. De personeelsleden waren voor de ontspanning en recreatie goeddeels op zichzelf en op elkaar aangewezen, daar Middelharnis betrekkelijk weinig ontspanningsmogelijkheden biedt en de meeste perso-

neelsleden in de voor deze omgeving typische recreatiemogelijkheid - de watersport - nog onvoldoende bedreven waren. De inmiddels opgerichte personeelsvereniging bood gelukkig enige uitkomst en organiseerde enkele introductie- en kennismakings-avonden, bingo- en dansavonden, droppings, strandwandelingen, filmvoorstellingen, etc. en richtte ten behoeve van de personeelsleden in één van de woonkamers een bar in. Uit de personeelsvereniging ontstonden verschillende commissies zoals een sportcommissie, filmcommissie, feestcommissie, barcommissie, visclub en redactiecommissie. De eerste uitgave van het eigen periodiek 'Scheepspraet' verscheen op 9 november.

Naast de interne organisatie werd veel aandacht besteed aan de externe organisatie en aan de verbindinglijnen en samenwerkingsverbanden met anderen. In de zomer vonden gesprekken plaats over regionale samenwerkingsverbanden binnen het werkkterrein van de zwakzinnigenzorg. Inzichten werden uitgewisseld en principe-afspraken gemaakt met diverse instanties op Goeree-Overflakkee, zoals het ziekenhuis, gezinsvervangende tehuizen, toekomstige dagverblijven, school voor buitengewoon onderwijs en sociale werkplaats. De contacten op provinciaal niveau binnen het verband van de inrichtingen voor zwakzinnigen ondervonden een blijvende stimulans van het in oprichting zijnde provinciaal overlegorgaan voor de zwakzinnigenzorg in Zuid-Holland. Binnen dit kader lijkt het voor het eerst mogelijk tot afspraken te komen tussen de verschillende inrichtingen in regionaal verband betreffen-

de het uitvoeren van gespecialiseerde behandelingen, het nauwkeuriger groeperen naar niveau van de pupillen en de noodzakelijke 'levensloop-planning' van een kind.

Voorts werden voorbereidingen getroffen voor het ontwerp van een gemeenschapscentrum waarin ruimten zouden moeten komen voor gymnastiek, sport, bewegingstherapie, massage, hydrotherapie, zwemmen en recreatie. Dit gemeenschapscentrum zou ook een restaurant voor ouders moeten bevatten alsmede een winkel, terwijl de mogelijkheid aanwezig zou moeten zijn er kerkdiensten te houden, voorstellingen te geven en festiviteiten te organiseren.

Onder de burgerij van Middelharnis, later uitgebreid tot die van geheel Goeree-Overflakkee, is een spontane actie ontstaan met het doel gelden en materiaal in te zamelen voor een kinderboerderij in 'Hernesseroord'.

Tenslotte werden voorbereidingen getroffen voor de oprichting van een vrijwilligersdienst van burgers die bereid zijn op enigerlei wijze ten behoeve van de pupillen directe hulp te bieden.

Aldus werd getracht vanaf de aanvang van 'Hernesseroord' in de organisatorische opzet de individuele behoeften van de aan ons toevertrouwde geestelijk gehandicapten niet verloren te doen gaan door institutionalisering. Veeleer werd getracht door het scheppen van organisatorische mogelijkheden de integratie uit te bouwen en een zo normaal mogelijke socialisering te bevorderen.